

עפ"א 59404/12/20 - מאמון ח'טיב נגד הועדה המקומית לתכנון לב הגליל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פלייט

עפ"א 59404-12-20 ח'טיב נ' ועדה מקומית לתכנון לב הגליל

בפני כבוד השופטת תמר נאות פרי

המערער מאמון ח'טיב

ע"י ב"כ עוה"ד עלי סלימאן ועוה"ד כעביה עסאם

נגד

המשיבה הועדה המקומית לתכנון לב הגליל

ע"י ב"כ עוה"ד עסאם ח'טיב

פסק דין

בקשה להארכת מועד להגשת ערעור וערעור על פסק הדין של בית משפט השלום בקריות (כב' השופטת סימי פלג-קימלוב) בתיק תו"ב 42020-10-17 אשר ניתן ביום 12.11.2020.

ההליך קמא -

1. כנגד המערער, מר מאמון חטיב (להלן: "**המערער**") וכנגד נאשם נוסף, מר אחמד חטיב (להלן: "**הנאשם הנוסף**") הוגש כתב אישום מטעם המשיבה, הועדה המקומית לתכנון ובניה "לב הגליל" (להלן: "**המשיבה**"), וזאת באוקטובר 2017.

2. בפרק העובדות אשר בכתב האישום נטען כי המערער והנאשם הנוסף ביצעו עבודות בנייה של הקמת גדרות מרשת, באורך של כ-80 מ"ר ובגובה שנע בין 1.5 לבין 2 מ"ר, הנחת שני קונטיינרים בשטח כולל של 40 מ"ר - ללא היתר בניה, ואף ביצעו שימוש חורג במקרקעין בשטח של כ-2,000 מ"ר - והכל לצורך אחסנת חומרי בניין בניגוד לייעוד המקרקעין, והכל בחלקות 43 ו-44 בגוש 19416 באדמות דיר חנא. מובהר בכתב האישום כי הנאשם הנוסף הינו הבעלים הרשומים של חלקה מספר 44 והוא השכיר את המקרקעין למערער אשר החזיק בפועל במקרקעין.

3. עוד נטען בפרק העובדות כי עבודות הבנייה והשימוש החלו לפחות ביום 20.10.15, וכי ביום 7.12.16 ניתן צו הפסקה שיפוטי על ידי בית משפט השלום בקריות במסגרת תיק ב"נ 13503-12-16 (להלן: "**הצו השיפוטי**") ובו הורה ביהמ"ש למערער ולנאשם הנוסף להפסיק את השימוש החורג במקרקעין ולהימנע מכל שימוש שאינו חקלאי; אלא שלמרות הצו השיפוטי המשיך השימוש, לפחות עד מועד הגשת כתב האישום לביהמ"ש קמא.

4. אשר על כן, העבירות אשר יוחסו למערער ולנאשם הנוסף בכתב האישום קמא היו ביצוע עבירות בנייה ללא היתר - לפי סעיף 204(א) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "**החוק**"); שימוש חורג במקרקעין ללא היתר - לפי סעיף 204(א) ו-(ג) לחוק; ואי קיום צו הפסקה שיפוטי - לפי סעיף 240 לחוק.

5. ביום 28.5.19 התנהל דיון בביהמ"ש קמא בנוכחות המערער והנאשם הנוסף כאשר את המערער ייצג בדיון עו"ד הילאל קאסם (להלן: "**ב"כ המערער הקודם**"). בפתח הדיון הודיעו הצדדים לפרוטוקול כי הם הגיעו להסדר טיעון לפיו המערער והנאשם הנוסף יחזרו בהם מכפירתם ויודו בעובדות כתב האישום, כך שהתיק יידחה לטיעונים לעונש למועד אחר וכי עד מועד הגשת הטיעונים הם יימצו הליכי הסדר בין הצדדים.

6. לאחר האמור, המערער אישר שהוא מודע לכך שביהמ"ש אינו כבול להסדר הטיעון והוא ביקש לחזור בו

מכפירתו. בהמשך, ביהמ"ש קמא התיר למערער ולנאשם הנוסף לחזור בהם מכפירתם, ולאחר מכן - כפי שעולה מהפרוטוקול - כתב האישום הוקרא להם, הוסבר להם בשפה הערבית ושניהם הודו בעובדות המפורטות בכתב האישום.

בהמשך (בעמ' 14 שורות 2-7 לפרוטוקול קמא), הורשעו המערער והנאשם הנוסף בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום ונקבע מועד נדחה להגשת טיעונים לעונש.

7. המשיבה הגישה טיעונים לעונש ובמסגרתם טענה כי יש להשית על המערער והנאשם הנוסף עונש חמור ואף הפנתה לפסקי דין מתאימים ולרף הענישה הנוהג לשיטתה.

8. ב"כ המערער הקודם הגיש אף הוא טיעונים לעונש בכתב ובמסגרתם טען כי הטיעונים מטעם המשיבה חורגים מההסדר שגובש, שכן סוכם שהמשיבה תטען לרף ענישה "נמוך", ולשיטתו "מזערי", ולכן הוא נדהם כאשר ראה שבטיעונים לעונש מטעם המשיבה ביהמ"ש מתבקש להשית קנסות בסכומים של מאות אלפי שקלים וענישה נילוות נוספת. עוד טען ב"כ המערער הקודם כי למעשה המערער הודה באמור בכתב האישום רק בשל שסבר שהעונש יהיה "מזערי" ולא התכוון להודות בכתב האישום שעה שטיעוני המשיבה הינם כפי שמצוין מעלה. בנוסף, נטען כי השטח שבו עשה המערער שימוש, מתוך השטח הכולל, הינו כ-150-100 מ"ר בלבד ולא 2,000 מ"ר כפי שמצוין בכתב האישום.

גזר הדין קמא -

9. ביום 12.11.2020 התקיים דיון לצורך השמעת גזר הדין. בגזר הדין פורטו עובדות כתב האישום, צוין כי המערער והנאשם הנוסף הודו בעבירות המיוחסות להם, קיים תיאור תמציתי של טענות הצדדים באשר לענישה ההולמת, הודגש כי עסקינן במקרה המערב גם בניה בלתי חוקית, גם שימוש בלתי חוקי וגם הפרת צו שיפוטי - ולאחר מכן, נקבע כי מתחם הענישה הינו ₪ 100,000 עד ₪ 150,000 לגבי כל אחד מהנאשמים, בנוסף לענישה נילוות. בהמשך, בשים לב לנימוקים לחומרה ולקולה המפורטים בגזר הדין - ביהמ"ש קמא השית על המערער ועל הנאשם הנוסף קנס בסך ₪ 100,000 כל אחד, לתשלום ב-80 תשלומים חודשיים החל מיום 1.2.21; תשלום אגרה בסך ₪ 100,000, ומאסר על תנאי.

ההליך הנוכחי -

הבקשה להארכת מועד להגשת הערעור -

10. ביום 27.12.2020 הגיש המערער בקשה למתן ארכה להגשת ערעור. היות וגזר הדין ניתן ביום 12.11.2020 (בנוכחות המערער ונציגה ממושרד ב"כ המערער הקודם) המועד האחרון להגשת הערעור היה 27.12.2020, כך שהבקשה לקבלת ארכה להגשת הערעור הוגשה למעשה ביום האחרון להגשת הערעור. המערער טען בבקשה למתן ארכה כי בשל התפרצות נגיף הקורונה הוא היה בבידוד במשך תקופה ממושכת, משפחתו הגרעינית הייתה בבידוד ולכן לא היה סיפק בידו לפנות לעו"ד ולקבל ייעוץ בכל הנוגע לגזר הדין, כך שחל עיכוב בהכנת המסמכים. יובהר כי עורכי הדין אשר הגישו מטעם המערער את הבקשה לקבלת ארכה להגשת הערעור ומייצגים אותו בתיק בשלב הנוכחי, הם עורכי דין חדשים וב"כ המערער הקודם (כפי שהוגדר מעלה) כבר אינו מייצג אותו.

11. המשיבה הודיעה כי תתנגד למתן הארכה להגשת הערעור, ונקבע מועד לדיון בתיק, כאשר קבעתי באותה החלטה כי בדיון תתברר הן הבקשה להארכת המועד להגשת הערעור והן הערעור עצמו, למקרה והבקשה תתקבל.

הערעור עצמו -

12. הודעת ערעור עצמה הוגשה לתיק ביום 5.1.2021, והיא כוללת שני טיעונים.

הטיעון הראשון הינו שיש לאפשר למערער לחזור בו מהודאתו כפי שנמסרה בבית המשפט קמא, מכוח סעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "**הח"פ**"). לטענתו, הוא הודה בעובדות אשר בכתב האישום ללא שהוסבר לו מהן ההשלכות של הודאה בכתב אישום חמור כגון זה, וללא שהוסבר לו מה עשוי להיות הצפי מבחינת טווח הענישה האפשרי. עוד נטען כי המערער סבר כי אמור להיות הסדר טיעון בעניינו, ואף לפרוטוקול הוכתב שהצדדים הגיעו ל"הסדר טיעון", אלא שהלכה למעשה לא היה "הסדר", הצדדים לא הגיעו להבנות לגבי הענישה והמשמעות היחידה של אותו "הסדר" הייתה שהמערער הודה בכתב האישום, ללא שקיבל כל הקלה כמקובל ב"הסדר". עוד נטען כי בסיכומים שהגיש ב"כ המערער הקודם לגבי העונש, הוא חזר וטען שהיה הסדר לגבי כך שהמשיבה תעתור לעונש "נמוך" ו-"מזערי" אך המשיבה הפרה את אותו הסדר, שעה שביקשה שיושתו עונשים גבוהים כפי שפורטו בסיכומים לעונש מטעמה, לרבות עונשי מאסר וקנסות של מאות אלפי שקלים, והדבר גרם לכך שרף הענישה שנקבע על ידי ביהמ"ש קמא היה גבוה במיוחד. עוד נטען כי בסיכומים לעונש הודגש כי המערער טוען כי הוא עשה שימוש בשטח של 100-150 מ"ר בלבד, ולא בשטח הכולל של 2,000 מ"ר, ועובדה זו כשלעצמה יכולה ללמד על כך שהוא למעשה **לא** מודה בכל העובדות המפורטות בכתב האישום, כך שבית המשפט קמא היה חייב להבין שאין בפנינו הודאה בכתב האישום וכי המערער לא הבין במה הוא מודה ולא היה מודע להשלכות של ההודאה. לכן, הנדבך הראשון של הערעור עוסק בבקשתו של המערער לאפשר לו לחזור מההודאה ולמעשה להשיב את התיק לביהמ"ש קמא על מנת שידון בו מחדש.

13. הטיעון השני בהודעת הערעור הינו כי העונש שהושת על המערער חמור באופן קיצוני, חורג מרף הענישה הראוי וההולם ואינו לוקח בחשבון את מכלול השיקולים לקולה אשר מן הראוי היה לזקוף לטובתו. נטען כי המערער שכר את השטח מהנאשם הנוסף (דוד שלו) וכאשר הנאשם הנוסף הציג בפניו מצג לפיו הוא יוכל להפעיל במקום עסק של ציוד וחומרי בניין. עוד נטען כי תוך פרק זמן קצר פינה המערער את כל הציוד והסיר את כל המחדלים, וכי הצדדים אישרו במועד מתן גזר הדין כי השטח פונה וכל המחדלים הוסרו (כפי שאף מציין ביהמ"ש קמא בסעיף 20 לגזר הדין).

עוד נטען כי המערער עשה שימוש בשטח של 100-150 מ"ר בלבד מתוך השטח הכולל אשר מופיע בכתב האישום, וביהמ"ש קמא לא לקח בחשבון את ההיקף המצומצם של השטח כאמור. באשר לגדר - נטען כי המדובר בגדר בגובה של פחות מ-1.5 מ"ר, בניגוד למה שמופיע בכתב האישום, ולכן היא פטורה מהצורך לקבל היתר בניה לגביה. לגבי הקונטיינרים - הודגש כי לא בוצעה בנייה קשוחה מבטון, והראיה היא כי כל הבניה סולקה זה מכבר.

בנוסף, נטען כי המערער השקיע ממון רב בהקמת העסק וכי נוכח ההליך קמא הוא סגר את העסק, אגב אובדן משמעותי כלכלי ותוך שהוא נקלע לחובות בסכומים גבוהים. נטען כי המדובר במערער צעיר, נשוי, בתחילת דרכו, אשר לא יוכל לעמוד בתשלום הקנס אשר נגזר עליו. נטען כי המערער הבין כי הוא מפר את הוראות החוק, רק לאחר שהוא כבר הניח בשטח את הציוד והחומרים וכבר השקיע את הממון בהקמת העסק - והוא פעל בטווח הזמן הקצר להסיר את כל המחדלים, כך שלמעשה התקופה בה הוא ניהל את העסק במקום הייתה תקופה קצרה ביותר, אלא שביהמ"ש קמא לא נתן משקל לנתון זה. עוד נטען כי המערער התחייב כלפי הנאשם הנוסף (הדוד שלו) כי הוא זה אשר ישלם את הקנסות בתיק זה - כך שלמעשה, הוא יאלץ לשלם 100,000 ₪ בגין הקנס שהושת עליו, 100,000 ₪ בגין הקנס שהושת על הנאשם הנוסף, ועוד 100,000 ₪ שהושתו על המערער והנאשם הנוסף יחדיו כאגרה (אשר נקבעה בסך 50,000 ₪ לכל אחד).

14. טענה אחרונה בהקשר זה הייתה כי ביהמ"ש קמא קבע שמתחם העונש הינו בין 100,000 ₪ לבין 150,000 ₪ אך למעשה הטיל על המערער והנאשם הנוסף קנס בסכום כפול, שכן הוא השית על כל אחד מהם קנס בסך 100,000 ₪ כך שהקנס המצטבר הינו 200,000 ₪. לגבי הנאשם הנוסף, עוד נטען כי לא היה מקום להטיל על המערער קנס באותו השיעור שהוטל על הנאשם הנוסף, שכן הנאשם הנוסף הוא הבעלים של המקרקעין, הוא זה

שיודע את המצב התכנוני של המקרקעין ולכן אשמתו גבוהה מאשר אשמת המערער.

תשובת המשיבה -

15. מקדמית, המשיבה טענה כי אין מקום לאפשר את הארכת המועד להגשת הערעור, שכן הנימוקים אשר פורטו בבקשה לא הוכחו (אגב הפניה לכך שהמסמכים הרפואיים שצורפו לא מתייחסים למערער אלא לבני משפחה), ובנוסף טענה כי העובדה שהמערער שהה בבידוד בתקופה מסוימת, לשיטתו, אינה מהווה טעם מספיק להגשת הערעור באיחור.

16. באשר לערעור לגופו, נטען כי אין מקום לאפשר למערער לחזור בו מהודאתו, אשר ניתנה לאחר שהוא קיבל יעוץ משפטי מבא כוחו הקודם ולאחר שביהמ"ש הבהיר לו מהו כתב האישום והוא מסר את הודאתו המפורטת במעמד ביהמ"ש. נטען כי לא היה הסדר טיעון לגבי רף הענישה אלא רק הסכמה לגבי כך שהמערער והנאשם הנוסף יחזרו בהם מכפירתם וישמעו טיעונים "חופשיים" לעונש.

17. עוד נטען כי ככל שיש למערער טענות כלפי בא כוחו הקודם, ואם הוא טוען כי זה האחרון לא הסביר לו מהי המשמעות של הודאה בכתב האישום או שלא הסביר לו מה עשוי להיות רף הענישה וכיוצא באלה טענות - אזי שהיה מקום לצרף את עמדתו של ב"כ המערער הקודם לכתבי הטענות, וללא שנדע מהי עמדתו - אי אפשר לדון בטענה.

18. באשר לגזר הדין עצמו, נטען כי יש מקום לדחות את הטענות מטעם המערער, שכן המדובר בגזר דין ראוי ומאוזן, מתחם הענישה נקבע באופן שהולם את הנסיבות, העונש בתוך המתחם סומך על השיקולים שפורטו בגזר הדין קמא, וההלכה היא כי ביהמ"ש לא יתערב בגזר הדין של הערכאה קמא אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, שלא מתקיימות במקרה הנוכחי.

דין והכרעה -

19. במהלך הדיון שהתקיים בפני במעמד הצדדים ובנוכחות המערער, חזרו הצדדים על טיעוניהם ופירטו את עמדותיהם. על מנת שלא להאריך יתר על המידה, לא אשוב ואפרט את הטענות אשר באים לידי ביטוי בפרוטוקול.

20. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, **מצאתי כי דין הערעור להדחות.**

באשר לבקשה לקבל ארכה להגשת הערעור -

21. הבקשה לקבלת הארכה להגשת הערעור הוגשה יום לפני המועד האחרון שנקבע להגשת הערעור, והערעור עצמו הוגש לתיק תשעה ימים לאחר מכן.

22. למרות הקשיים המשמעותיים שהיו בתקופה הרלבנטית בשל נגיף הקורונה, אינני בטוחה כי תקופה בת 45 יום להגשת הערעור לא הייתה מספקת; מה גם שכפי שציין ב"כ המשיבה, המסמכים הרפואיים שצורפו לבקשה לקבלת ארכה אינם מתייחסים למערער עצמו אלא לבני משפחתו, והגם שניתן להניח שהמערער סייע לבני המשפחה אשר היו בבידוד בתקופות ממושכות והדבר הכביד עליו מבחינת היכולת לפנות משאבים וזמן לקבלת יעוץ משפטי לצורך הכנת הערעור, אזי שלא בטוח שבידוד של בני משפחה יכול להוות עילה להגשת ערעור באיחור.

23. עם זאת, היות והבקשה עצמה הוגשה לפני שחלף המועד להגשת הערעור, והערעור עצמו הוגש ימים ספורים לאחר מכן, מצאתי לאפשר את הגשת הערעור באיחור במועד שבו הוגש.

24. בהתאם לסעיף 201 לחסד"פ, נתונה לבית המשפט סמכות להורות על הארכת המועד להגשת ערעור פלילי. ההלכה הפסוקה היא כי בבקשת ארכה מסוג זה אין המבקש נדרש להציג "טעם מיוחד" ודי בהצגת "טעם ממשי

המניח את הדעת", וכי על בית המשפט לשקול, בין היתר, את משך האיחור; את ההצדקה הנטענת לאיחור; ואת סיכויי הלכאוריים של הערעור (בש"פ 6269/19 **מזרחי נ' מדינת ישראל** (2.10.2019); בש"פ 2311/20 **בן לולו נ' מדינת ישראל** (30.3.2020); בש"פ 4386/20 **חמדיה נ' מדינת ישראל** (1.7.2020); בש"פ 6918/20 **מעדי נ' מדינת ישראל** (13.10.2020)).

עוד נפסק כי על אף הגישה המקלה בהשוואה להארכת מועד להגשת הליכים אזרחיים, הכלל הוא שגם בהליכים פליליים יש להקפיד על קיום המועדים הסטטוטוריים והארכת מועד לא תינתן כדבר שבשגרה (בש"פ 6874/20 **אבו קוש נ' מדינת ישראל** (13.10.2020); בש"פ 837/21 **עובד נ' מדינת ישראל** (7.2.2021)).

עם זאת, הפסיקה אף קבעה כי מקום בו מוגשת בקשה להארכת מועד על-ידי נאשם, להבדיל מהמדינה "ייטה בית-המשפט להתייחס לבקשה זו ביתר חוב, על-מנת לאפשר למי שהורשע בפלילים למצות את הליכי הערעור בעניינו. רגישות זו נגזרת מהפוטנציאל הטמון בהליכים פליליים לפגיעה בחירותו, בכבודו ובשמו הטוב של הנאשם" (בש"פ 5988/06 **נגר נ' מדינת ישראל** (25.07.2006); בש"פ 6353/02 **מדינת ישראל נ' הפניקס חברה לביטוח**, פ"ד נז(1) 1 (2002)).

25. במקרה הנוכחי, נוכח נימוקי הבקשה להארכת מועד, אשר הוגשה עוד **לפני** שחלף המועד להגשת הערעור, נוכח העובדה שהערעור עצמו הוגש כמה ימים לאחר מכן - מצאתי להיעתר לבקשת הארכה ויש לראות את הערעור כפי שהוגש במועד שהוגש.

בקשת המערער לאפשר לו לחזור בו מהודאתו -

26. הטיעון העיקרי של המערער הינו בנוגע לבקשתו לאפשר לו לחזור בו מהודאתו, אלא שאין מקום לקבל את בקשתו בהקשר זה.

27. המערער היה מיוצג על ידי ב"כ המערער הקודם לאורך כל ההליך הקודם, ונפתח בכך שעל פי ההלכה הפסוקה לא ניתן להעלות טענות לגבי בקשה לחזור מהודאה אשר סומכות על טענות בדבר כשל בייצוג ללא צירוף העמדה של ב"כ המערער הקודם.

כפי שנפסק במ"ח 3546/05 **נימני נ' מדינת ישראל** (22.11.2005), לגבי טענות דומות:

"לעניין זה אעיר, כי מקום שעורך דין מטיח דברים כה קשים כנגד התנהלותם המקצועית של הסגורים שקדמו לו בייצוג המבקש ("ייצוג משפטי בלתי הולם", "ייצוג כושל", "ייצוג רשלני", "אי-עיון בחומר החקירה", "הימנעות מהבאת עדי-הגנה" ועוד), חייב היה לפנות לאלה שאליהם כיוון את ביקורתו, לבקש את תגובתם, ולצרפה לפנייתו לבית המשפט. מצערת העובדה שבאי-כוחו של המבקש דהיום לא נהגו כך, ואני תוהה אם מחדלם אינו נובע מחששם כי מפייהם של קודמיהם תישמע גרסה הסותרת את גרסת שולחם";

וראו בנוסף את ע"פ 3966/19 **פלוני נ' מדינת ישראל** (30.04.2020), לאמור:

"טענות המערער בנוגע לכשל בייצוג אינן מבוססות, והלכה היא כי "נטל כבד מוטל על הסגור החדש להראות כי אכן נפל כשל ממשי בייצוג" (ע"פ 3683/06 **פלוני נ' מדינת ישראל**, בפסקה 6 (25.6.2008)). בנוסף, לא עמד בא כוח המערער בנטל המוטל על המעלה טענה לכשל בייצוג, להביא את עמדתה של באת כוח המערער בערכאה הדיונית, שתוכל להגיב על הביקורת המכוונת כלפיה (ראו מ"ח 3546/05 **נימני נ' מדינת ישראל**, בפסקה 10 (22.11.2005))."

28. מעבר לכך, לפי העולה מפרוטוקול ביהמ"ש קמא, ב"כ המערער הקודם ייצג את המערער בכל הישיבות,

הסביר למערער את מהות כתב האישום המתוקן (ועוד צוין במפורש בפרוטוקול שהדברים הוקראו בשפה הערבית) ולא ייתכן שהמערער לא ידע ולא הבין מה כולל כתב האישום ואלו עובדות מפורטות בו.

29. ככל שעסקינן בטענה ולפיה ה"כשל בייצוג" בא לידי ביטוי בכך שהמערער סבר שהולך להיות הסדר טיעון אך לא היה הסדר שכזה בפועל - אזי שאף בטענה זו אין כדי להביא לתוצאה שאליה שואף המערער. מהפרוטוקול עולה כי הצדדים שוחחו ביניהם והגיעו להבנה ולפיה המערער והנאשם הנוסף יחזרו בהם מכפירתם, אך אין הסכמות לעניין הענישה. סוכם כי עד למועד הגשת הסיכומים ימשיכו הצדדים במגעים ביניהם אך ככל שהמגעים לא יניבו הסדר - יוגשו סיכומים בכתב מטעם הצדדים. אני מסכימה שעל פניו בסופו של יום לא היה "הסדר" במובן המקובל, אך אין בכך כדי לאפשר חזרה מההודאה בשלב הערעור, שהרי ברור היה למערער עוד במהלך ניהול התיק קמא שאין הסדר לגבי הענישה ולא יתכן לקבל את טענתו לפי הוא חשב שכן היה הסדר שכולל גם הסכמות לעניין העונש.

30. יתרה מכך. היות וב"כ המערער הקודם בסיכומים שהוגשו מטעמו לעניין העונש טען כי הוא הופתע מסיכומי העונש מטעם המשיבה ו"נדהם" כאשר ראה מהו רף הענישה המוזכר בסיכומים אלו, אזי שאם אכן הייתה במועד זה "חריגה" מהסכם או מהבנות - היה על המערער לבקש לחזור בו מהודאתו כבר אז. ובמילים אחרות, אם הטענה של המערער הינה שהיה הסדר בין הצדדים ולפיו המשיבה תטען לעונש "נמוך", וכדבריו "מזערי", ואם במסגרת סיכומי המשיבה לעונש היא טענה לענישה גבוהה אשר חורגת מאותו הסדר ולכן למעשה הפרה את ההסדר שהמערער טוען שהיה - אזי שהוא היה חייב לבקש לחזור בו מ"ההסדר" כבר באותה נקודת זמן. הוא היה צריך לפנות לביהמ"ש קמא ולומר שהוא מבקש לחזור בו מההודאה שכן היא התבססה על הסדר לגבי טווחי ענישה מסוימים או שהתבססה על הבטחה ולפיה המשיבה לא תעתור לרף ענישה גבוהה, והתברר לו שהמשיבה מפרה את ההסדר ומפרה את ההבטחה שניתנה לו. המערער, לא רק שלא ביקש לחזור בו מההודאה, אלא חזר ואישר שהוא אינו מבקש לחזור בו מההודאה בכתב האישום. ראו בהקשר זה כי בית המשפט קמא ביקש מהמערער מפורשות להבהיר אם הוא מבקש לחזור בו מההודאה לאחר העיון בסיכומים שהוגשו מטעמו (החלטה מיום 12.2.2020), ויום לאחר מכן, חזר המערער והבהיר כי הוא אינו חוזר בו מהודאתו (פרוטוקול מיום 13.2.2020).

31. במצב דברים זה, לא ניתן בשלב הזה במסגרת הערעור לחזור ולטעון שהיה הסדר "מאחורי הקלעים" לגבי רף ענישה זה או אחר אשר רק על בסיסו ניתנה ההודאה ואשר אותו המשיבה הפרה.

32. מזכיר כי על פי הפסיקה, הוכרו שלוש עילות מרכזיות שבהתקיימותן תתקבל בקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו - פגם ברצונו החופשי בעת מתן ההודאה; כשל חמור בייצוג המשפטי שניתן לנאשם; ורצונו הכן של הנאשם לחזור לחקר האמת העובדתית (ע"פ 8778/18 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 12-13 (29.10.2019); נפסק כי נטל ההוכחה בדבר התקיימותה של אחת מן העילות רובץ על שכם הנאשם, וכי המבחן העיקרי הינו "מבחן המניע", כך שעל בית המשפט לברר האם רצון הנאשם בגילוי האמת הוא העומד בבסיס הבקשה, שמא המדובר במהלך טקטי שנועד להשגת תועלת משפטית כלשהי (ע"פ 2005/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.08.2020)), וראו את מ"ח 6966/20 עבדה נ' מדינת ישראל - הוועדה המקומית לתכנון ובניה (24.11.2020), לאמור:

"המבקש מודה גם כיום כי עבר את העבירה מושא ההליך, אך חולק על היקף הבינוי הבלתי חוקי, ומבקש לחזור בו מהודאתו ביחס לחלק מהמבנה. סעיף 153(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, שעניינו חזרה מהודאה של נאשם, קובע כך: "הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שירשמו". החוק מגביל אפוא את החזרה להודיה למקרים שבהם קיימים "נימוקים מיוחדים". על פי הפסיקה, נימוקים מעין אלה קיימים רק "בנסיבות חריגות, בהתקיים פסול בהודיה עקב פגם ברצונו החופשי ובהבנתו של הנאשם את משמעות הודיתו, או אם ההודיה הושגה שלא כדין באופן המצדיק פסילתה" (ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל,

פ"ד נז(1) 577 (2002)). ודוקו, הפסיקה היתה נכונה להכיר באפשרות לחזור מהודאה לנוכח רצון כן של הנאשם לחשוף את האמת העובדתית, גם אם לא נפל פגם ברצונו החופשי וההודאה הושגה כדין.

ברם, כוחה של עילה זו תש במידה רבה לאחר מתן גזר הדין, שאז מתעורר החשש כי הטענה אינה אלה כסות למעין מהלך "טקטי": הודאה וחזרה ממנה לאחר קבלת התוצאה הסופית של ההליך (ראו ע"פ 2005/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (11.8.2020)).

לפיכך רק בנסיבות נדירות יותר לנאשם לחזור בו מהודאתו לאחר מתן גזר הדין".

33. נוכח האמור מעלה, לא מצאתי כי הוכחו הנסיבות המוכרות בפסיקה אשר מאפשרות למערער לחזור בו מהודאתו, במקרה הנוכחי, וזאת מעבר לכך שהיה עליו להקדים ולבקש זאת מבית המשפט קמא ולא מערכאת הערעור, ומעבר לכך שהיה עליו לצרף את עמדת בא כוחו הקודם (בין אם על מנת שיתמוך בטענה ולפיה המערער לא קיבל הסברים באשר למשמעות ההודאה ובין אם על מנת שיתמוך בטענה ולפיה היה הסדר בין הצדדים לגבי ענישה "נמוכה" או "מזערית", תהא משמעותן אשר תהא).

רף הענישה לגבי הקנס -

34. בית המשפט קמא קבע כי רף הענישה נע בין קנס בסך 100,000 ₪ לבין 150,000 ₪ לגבי כל אחד מהנאשמים, אם כי לא ציין בפסק דינו פסיקה המלמדת על רף הענישה הנוהג.

35. בעפ"א (מחוזי חיפה) 18363-11-17 **גנאים ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון לב הגליל** (3.12.2017), התברר ערעור לגבי כתב אישום שבו יוחסו למערערים עבירות של שימוש חורג ללא היתר במקרקעין שייעודם חקלאי והמדובר היה במגרש בשטח של כ-500 מ"ר בו נעשה שימוש לצורך עסק לפירוק רכבים אשר פעל במשך שנה ורבע. המערערים הודו במיוחס להם בכתב האישום ואף התברר כי אין מחלוקת שלא נעשה בקרקע שינוי ולא נבנה עליה כל מבנה. בית המשפט קמא באותו מקרה השית על מערער 1 קנס בסך 15,000 ₪, על השני קנס בסך 60,000 ש"ח, חייב אותם לחתום על התחייבות להימנע מעבירה ואף חייבם בתשלום כפל אגרה בסך 30,000 ₪ (שניהם יחדיו). בית המשפט בערכאת הערעור קבע כי יש לקבל את הערעור על חומרת העונש והשית על המערער 1 קנס בסך 6,000 ₪, על המערער 2 קנס בסך 20,000 ₪ ובמקום כפל האגרה הורה על תשלום בסך 3,000 ₪ בלבד.

בעפ"א (מחוזי חיפה) 22525-11-18 **סעדי ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון לב הגליל** (4.4.2019), הוגש ערעור לגבי חומרת הענישה בהתייחס להרשעה בעבודות בנייה ושימוש אסורים בשטח של כ-500 מ"ר במקרקעין שייעודם חקלאי לצורך הפעלת עסק מסחר ברכבים, כאשר המדובר היה בעבודות במשך של כשנתיים בשנים 2013-2015 וכאשר במסגרת העבודות הכשירו המערערים את הקרקע, עקרו עצים, הניחו מילוי ומצעים להידוק, לרבות עיבוד באספלט בשטח של כ-500 מ"ר, בנו גדרות רשת מסביב למגרש באורך של כ-90 מ"ר ובגובה של כ-2 מ' ואף הניחו מבנה עץ בשטח של כ-30 מ"ר שיועד לשמש כמשרד. בית המשפט קמא גזר על המערער 1 קנס בסך 150,000 ₪, על המערער 2 קנס בסך 200,000 ₪, חייב את שניהם לחתום על התחייבות וחייב אותם בכפל אגרה בסך 20,000 ₪. בנוסף, ניתן צו הריסה וצו איסור שימוש היות ובמועד הגשת כתב האישום קמא העבירות לא פסקו. בית המשפט בערכאת הערעור מצא להפחית מהעונשים שהושתו על המערערים וקבע כי על המערער 1 יוטל קנס בסך 40,000 ₪, על המערער 2 קנס בסך 120,000 ₪ ויתר רכיבי גזר הדין נותרו על כנם.

בעפ"א (מחוזי חיפה) 47600-12-18 **אבו סאלח נ' הוועדה המקומית לתכנון לב הגליל** (3.1.2019), הוגש ערעור על חומרת הענישה אשר הושתה על המערער שהורשע בהתאם להודאתו בעבירה שעניינה שימוש חורג

במקרקעין ללא היתר בהתייחס לסככות בשטח של כ-200 מ"ר ומגרש פתוח בשטח של כ-800 מ"ר, בהם הוא השתמש לצורך ניהול עסק של אחסנה ומכירת עצים באזור המיועד למגורים. על פי האמור בכתב האישום שם המדובר היה בשימוש שהחל בשנת 2012 ונמשך עד מועד הגשת כתב האישום בשנת 2017. בית המשפט קמא השית על המערער ₪ 120,000 קנס, חתימה על התחייבות ותשלום כפל אגרת בנייה. בית המשפט בערכאת הערעור קבע כי יש להפחית את הקנס והעמידו על סך של 80,000 ₪, תוך הותרת יתר רכיבי הענישה על כנם.

בעפ"א (מחוזי חיפה) 36931-01-19 **סח ואח' נ' ועדה מקומית לתכנון לב הגליל** (10.4.2019), התברר ערעור נגד גזר דין שניתן לגבי שני המערערים אשר הורשעו בעבירות של בנייה ללא היתר ושימוש חורג במקרקעין ללא היתר. המדובר היה בעבירות שבוצעו בשנת 2013 עד 2014, כאשר המערערים עשו שימוש במקרקעין בניגוד ליעוד לצורך עסק של חומרי בניין, וזאת לאחר שהכשירו את הקרקע אשר ייעודה חקלאי בשטח של כ-2,300 מ"ר, בנו גדר מביטון ומאסכורית באורך של כ-56 מ' ובגובה של כ-7 מ', בנו עוד גדר באורך כ-90 מ' ובגובה של 7 מ', בנו סככה אחת בשטח של כ-516 מ"ר, סככה שנייה בשטח של כ-403 מ"ר והוסיפו ובנו מבנה עץ בשטח של כ-140 מ"ר כאשר חלק מהבנייה אף פולשת לתוך שטח של כביש ארצי. באותו תיק אף ביקשה המדינה להטיל על המערערים את החובה לשלם היטל השבחה והציגה חוות דעת של שמאי בהקשר זה. בית המשפט קמא באותו מקרה גזר על כל אחד מהמערערים קנס בשיעור של 300,000 ₪, חייב אותם בתשלום אגרת בנייה, היטל השבחה וחתימה על התחייבות. בית המשפט בערכאת הערעור קיבל את הערעור בחלקו והעמיד את הקנס על סך של 240,000 ₪, אך לא מצא להתערב בשאר הרכיבים.

עפ"א (מחוזי חיפה) 16521-10-19 **חטיב ואח' נ' ועדה מקומית לתכנון לב הגליל** (10.4.2020), עוסק בשלושה מערערים אשר הורשעו בעבירות של עבודות בנייה ללא היתר, שימוש חורג במקרקעין ללא היתר ואי קיום צו הפסקה מנהלי וצו הפסקה שיפוטי. המערערים בנו גדרות מאסכורית, סללו אספלט, בנו סככה מפרופילים ועמודי פלדה והכל בשטח אשר ייעודו חקלאי וזאת על מנת להפעיל בשטח עסק למכירת ואחסון ברזל ושיש. בית המשפט קמא השית על המערער 1 קנס בסך 180,000 ₪, על המערערת 2 קנס בסך 300,000 ₪ ועל המערער 3 קנס בסך 250,000 ₪, חייב בתשלום כפל אגרה בסך 160,000 ₪ לערך ואף חייב כל אחד מהמערערים לשלם את שווי המבנה בסך 145,000 ₪. בית המשפט קיבל את הערעור והפחית משמעותית את הקנסות, כך שעל המערער 1 הושת קנס בסך 60,000 ₪; על המערערת 2 קנס בסך 120,000 ₪; על המערער 3 קנס בסך 80,000 ₪ וכך גם הופחת הסכום לתשלום בגין עבירות הבנייה ובגין שווי הבנייה.

36. מכאן, שבחינת פסקי הדין מעלה מראה כי במקרים דומים ברי השוואה, הושתו קנסות בסך 40,000 ₪, 60,000 ₪ ו-80,000 ₪, והיו מקרים בהם הקנס היה בסך 120,000 ₪ (וראו כי המקרה בעפ"א (מחוזי חיפה) 36931-01-19 **סח ואח' נ' ועדה מקומית לתכנון לב הגליל** (10.4.2019) המוזכר מעלה אליו הפנה ב"כ המשיבה, שם הוטל קנס בסך 240,000 ₪, הינו מקרה חריג ואינו יכול ללמדנו על המקרה הנוכחי, היות ושם - היקף הבניה בפועל היה מעל 1,000 מ"ר בניה). לכן, אינני בטוחה שהרף התחתון של המתחם צריך להיות בהכרח 100,000 ₪ והוא יכול שיהא נמוך מעט מהרף שקבע בית המשפט קמא.

37. עם זאת, בבחינה כוללת של גזר הדין מבחינת רף הקנס, לא מצאתי שיש עילה להתערבות, וזאת לאחר שאף לקחתי בחשבון את המשמעות הכבדה של הקנס מבחינת המערער, בחור צעיר אשר הקים תא משפחתי ומעוניין לצאת לדרך חדשה ולמצוא דרך להתפרנס בכבוד, וזאת לאחר שהסיר את המחדלים וסגר את העסק אשר ניהולו היה כרוך בביצוע עבירות, אגב צבירת חובות.

38. מקדמית נזכיר כי ההלכה הינה שערכאת הערעור לא תתערב בגזר הדין של הערכאה קמא אלא שעה שיתברר כי המדובר בטעות משפטית או בחריגה וסטייה קיצונית מהענישה הראויה. במקרה הנוכחי אין המדובר בחריגה

קיצונית מהרף המקובל.

39. מעבר לכך, נזכור כי עסקין גם בהרשעה בעבירה של אי קיום צו שיפוטי, אשר כשלעצמה מחייבת קנסות משמעותיים. הצו השיפוטי ניתן ביום 7.12.16. לפי סעיף 8(ב) לכתב האישום - הצו השיפוטי נמסר כדן והמערער אף הודה בסעיף של כתב האישום, כך שלא יוכל לטעון שלא ידע שהשימוש אסור משנת 2016. כאשר בוצעו ביקורים במקרקעין עובר להגשת כתב האישום קמא, התברר שנכון ליום 11.5.17, ולאחר מכן ביום 28.9.17, העבירות ממשיכות. כמו כן, ראו כי על פי האמור בגר הדין - השימוש הופסק סופית רק ביום 21.5.19 (סעיף 6 לגזר הדין קמא, עמ' 26 לפרוטוקול), וזאת לאחר שחלק מהציוד פונה כבר בינואר 2019 (פרוטוקול הדיון קמא מיום 10.1.2019). מכאן, שהמערער המשיך בביצוע העבירות במשך תקופה של כמעט שנתיים וחצי לאחר הצו השיפוטי, ועוד כשנה לפני שניתן הצו השיפוטי.

הערכאות נוטות להחמיר שעה שמיוחסת לנאשם גם עבירה של אי קיום צו, קל וחומר - צו שיפוטי, במיוחד שעה שבוחנים את משך הזמן שבו המשיך להתבצע השימוש האסור לאחר שניתן הצו השיפוטי (וראו כי ישנם מקרים אשר בהם הענישה כוללת גם רכיב של מאסר בפועל - כגון רע"פ 5545/11 יאסין עאדל נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה לב הגליל (2.8.2011); עפ"א (מחוזי חיפה) 46346-10-19 ראיף דוח'י נ' הועדה המקומית לתכנון ולבניה לב הגליל (19.12.2019)).

40. זאת ועוד. המערער ביקש לטעון כי השימוש היה בשטח מצומצם יותר, אך גם טענותיו אלו לא היו עקביות (וראו כי במקום אחד טען כי השימוש היה בשטח של כ-100 עד 150 מ"ר "בלבד", במהלך הדיון נטען כי המערער הניח את חומרי הבנייה על שטח של 250-300 מ"ר, כאשר בשטח זה אנו לוקחים בחשבון גם את השטח ששם הונחו ערימות חול וגם את השטח של שני הקונטיינרים אשר מוזכרים בכתב האישום, ובטיעונים לעונש שהוגשו מטעמו בבית המשפט קמא (סעיף 17) הוא טען כי הוא אמנם שכר מהנאשם הנוסף שטח של כ-2,000 מ"ר אבל לא עשה שימוש ב-1,000 מ"ר, כך שלמעשה טוען שעשה שימוש רק ב-1,000 מ"ר). חשוב מכך הוא שהמערער והנאשם הנוסף הודו שניהם בעובדות כתב האישום, לרבות לגבי השטח של 2,000 מ"ר המופיע שם, והיות ואין מקום לאפשר למערער לחזור בו מהודאתו בכל הנוגע לכתב האישום כפי שהוגש - אזי שזה הנתון אשר ישמש לנגד עינינו. מעבר לכך, אף אם נצא מנקודת הנחה שאין המדובר בשימוש בכל השטח של 2,000 מ"ר, אלא בשטח מצומצם בהרבה, אזי שאין מקום להתערב בגזר הדין קמא (וראו כי כב' השופטת קמא בגזר הדין מציינת אמנם כי בכתב האישום ההתייחסות הינה ל-2,000 מ"ר לצורך אחסנת חומרי בניין, ועם זאת היא נתנה את הדעת בגזר הדין לכל הטיעונים שנטענו מטעם ב"כ המערער הקודם בטיעונים בכתב שהוא הגיש, לרבות הטענה בכל הנוגע לשטח הנטען).

41. עוד יודגש כי ביהמ"ש קמא אף מציין כי נוכח בקשת המשיבה להשית על המערער והנאשם הנוסף עונש של מאסר בפועל, שניהם אף הופנו לממונה על עבודות השירות על מנת לקבל חוות דעת ועם זאת ביהמ"ש קמא מצא שלא להטיל עליהם ענישה שכוללת מאסר בפועל בשל שהמחדלים הוסרו ונוכח הנסיבות האישיות והמשפחתיות של שני הנאשמים, כפי שפורטו לטיעונים לעונש שהוגשו מטעמם, לרבות המצב הכלכלי הקשה של המערער (עמ' 29 לפרוטוקול קמא שורות 17-19) וביהמ"ש קמא אף נותן משקל להשלכות של התקופה הנוכחית שעה שהמדינה מתמודדת עם המשבר עקב נגיף הקורונה והתחלואה, ולכן הענישה כללה רק מרכיב של קנס ולא מרכיב של מאסר בפועל. מכאן, שאף לא ניתן לקבל את הטענה של המערער לפיה בית המשפט קמא לא נתן את דעתו לנתוני האישיים ולנימוקים לקולה שהועלו מטעמו.

42. ואם לא די בכך, אזי שבהודעת הערעור אין הפנייה לפסיקה התומכת בטענות המערער לגבי רף הענישה הנוהג או הראוי, לגבי מתחם הענישה הרלבנטי או בכלל, ואף במהלך הדיון בעל-פה, לא הוצגה ולו אסמכתא יחידה לטיעון בהקשר זה.

43. לכן, לא מצאתי להתערב בשיקול דעתו של בית המשפט קמא לגבי הקנס (או לגבי יתר רכיבי הענישה, הגם שלגביהם לא הועלו טיעונים פרטניים).

סיכום -

44. לאור כל האמור לעיל, לא אוכל לקבל מי מטענות המערער והערעור נדחה. יש להתחיל ולשלם את הקנס בהתאם להוראות קמא לגבי התשלומים החודשיים, החל מיום 1.5.2021.

בהסכמת הצדדים - פסק הדין נשלח אליהם ללא קיום דיון לצורך השמעתו.

ניתן היום, ל' ניסן תשפ"א, 12 אפריל 2021, בהעדר הצדדים.